

Κοινωνική αλληλεγγύη στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

των Σταύρου Δαμιανίδη και Γιάννη Τσάκου*, Μάιος 2008

Όλοι μας φιλοξενούμαστε στον Πλανήτη Γη: σε αυτόν ζούμε, δραστηριοποιούμαστε, και αποτελούμε μέλη μιας οικολογικά αλληλεξαρτούμενης κοινωνίας. Συχνά όμως ξεχνάμε ότι παραμένουμε φιλοξενούμενοι σε αυτόν. Η αλληλεπίδρασή μας με το φυσικό περιβάλλον διαμορφώνει μια σχέση αλληλεξάρτησης μαζί του. Η σύγχρονη αντίληψη επεκτείνει την αλληλεξάρτηση αυτή ανάμεσα στη φύση και το σύνολο των ανθρώπινων κοινωνιών, αφού ένα περιβαλλοντικό ζήτημα μπορεί να έχει διασυννοριακές, περιφερειακές ή ακόμα και παγκόσμιες επιπτώσεις. Είναι σαφές όμως ότι εξαρτόμαστε και από το παρελθόν μας, καθώς η φύση που μας περιβάλλει τον 21ο αιώνα είναι αυτή που μας κληροδότησε ο 20ος. Δυστυχώς όμως, οι κάτοικοι των ανεπτυγμένων χωρών συνειδητοποίησαν αυτές τις συσχετίσεις μόλις τις τελευταίες δεκαετίες.

Η επίγνωση της αλληλεξάρτησης δεν οδηγεί απαραίτητα και στην αναζήτηση κοινών λύσεων σε περιβαλλοντικά θέματα μεγάλης κλίμακας, όπως οι κλιματικές αλλαγές. Αν και το Πρωτόκολλο του Κιότο αναφέρεται σε ευθύνη σε κρατικό και διακρατικό επίπεδο (ενσωματώνοντας τόσο την αρχή της ισότητας και συνευθύνης όσο και την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" σε ένα δεσμευτικό κείμενο και πιέζοντας για δραστικά μέτρα), η κοινή πρακτική αντιμετώπιση προχωράει με αργά βήματα. Οι αναπτυσσόμενες χώρες ξεκινούν μια πορεία προόδου χωρίς να έχουν διδαχθεί από τα λάθη των ανεπτυγμένων χωρών, οι οποίες κατέχουν πλέον την τεχνογνωσία και την οικονομική δύναμη, έχοντας ήδη αντιμετωπίσει πλήθος περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Οι σύγχρονες αναπτυσσόμενες κοινωνίες διαθέτουν τη γνώση και την τεχνολογία για να μετριάσουν τις επιδράσεις των κλιματικών αλλαγών και γενικότερα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, η οργανωμένη πολιτεία είναι αυτή που προσανατολίζει και θεσμοθετεί την κατεύθυνση της οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής εξέλιξης. Συχνά παρατηρείται ένα κενό βούλησης στην εφαρμογή των λύσεων, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν είναι μεμπτό, καθώς είναι απόρροια των πολύπλοκων οικονομικών και κοινωνικών δομών που διέπουν τις ανεπτυγμένες κοινωνίες. Το κενό αυτό πρέπει να καλυφθεί με την ενημέρωση, την εκπαίδευση, την επικοινωνία και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης, ώστε να μπορέσουμε να εφαρμόσουμε στην πράξη τη γνώση που έχουμε στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Βασικό στοιχείο σε αυτή την προσπάθεια είναι η σύμπραξη όλων εκείνων των φορέων μιας οργανωμένης κοινωνίας, όπως αυτοί επιτυχημένα περιγράφονται ως οι τρεις διαστάσεις της αειφορίας: κοινωνία, οικονομία, περιβάλλον. Η κοινωνική αλληλεγγύη απέναντι στα μεγάλα περιβαλλοντικά ζητήματα απευθύνεται σε όλους όσους φιλοξενούνται στον Πλανήτη Γη: στην πολιτεία, στον επιχειρηματικό και

παραγωγικό τομέα, στις κοινωνικές δομές. Αν δεν υπάρξει συλλογική δράση, η μάχη ενάντια στην κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της θα χαθεί.

Προϋπόθεση για την επιτυχία τέτοιων συλλογικών δράσεων είναι η κατοχή της γνώσης και η ικανότητα εφαρμογής της μέσα από την εξειδίκευση και την εμπειρία. Οι σύγχρονες τάσεις μας οδηγούν σε συγκεκριμένες εφαρμογές που γεφυρώνουν το κενό ανάμεσα στην οικονομική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία. Η εξοικονόμηση ενέργειας, το πράσινο κτίριο, η περιβαλλοντικά φιλική εικόνα μιας επιχείρησης, οι δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η περιβαλλοντική πιστοποίηση προϊόντων και υπηρεσιών, η περιβαλλοντική οικονομική διαχείριση, είναι μερικές δράσεις στη σωστή κατεύθυνση. Ο στόχος είναι σαφής από την αρχή: βελτιώνουμε την ποιότητα της δικής μας ζωής και ταυτόχρονα κληροδοτούμε μια κοινωνία αειφορίας και υγιούς ανάπτυξης στις επόμενες γενιές.

** Ο κ. Στάυρος Δαμιανίδης είναι Υπεύθυνος του Τομέα Περιβάλλοντος της εταιρίας LDK Consultants και ο κ. Γιάννης Τσάκος είναι Σύμβουλος Ανάπτυξης Επιχειρήσεων στην εταιρία LDK Consultants*